Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

5-йил чиқиши.
28 НОЯБРЬ 1970 й
ШАНБА
№ 281 (1349).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ КАТТА МУВАФФАҚИЯТИ

Ўзбекистон пахтакорлари партия XXIII съездининг ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, бу йил мўл пахта ҳосили етиштирдилар, терим ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар ҳамда давлатга пахта сотиш планини ва социалистик мажбуриятларини анча ошириб бажардилар.

Республика колхоз ва совхозларидан 4 миллион 660 минг тонна, яъни планда белгиланганидан 610 минг тонна кўп пахта олинди. Республикада бу қадар кўп миқдордаги пахта биринчи марта тайёрланди. Пахтанинг салкам 80 проценти биринчи сортларга топширилди. Пахтанинг энг қимматли ингичка толали навларини харид қилиш плани анча ошириб бажарилди.

Республиканинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР давлатга пахта сотиш социалистик мажбуриятларини бажарди. Мирзачўлнинг кўриқ ерларидаги совхозлар пахта етиштиришни кўпайтиришга катта ҳисса қўшди. Улар мўл ҳосил етиштириб, давлатга пахта топшириш планини ошириб бажарди.

Ҳосил теримида механизаторлар жуда яхши ишладилар. Кўпгина районлар, колхоз ва совхозлар машинада ҳосилнинг 80-90 процентини териб олди. Давлатга пахта сотиш давом этмоқда.

Ўзбекистон ССРнинг пахта етиштиришда эришган муваффақиятлари колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, мутахассислар ҳамда қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигининг ҳамма ходимлари зўр ғайрат билан қилган меҳнатининг, Ўзбекистон партия ташкилотлари, совет, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олиб борган катта сиёсий ва ташкилотчилик ишининг натижасидир.

Пахтани териш ва ташиб олишда колхозлар билан совхозларга олий ўқув юртлари, техникумлар, мактабларнинг ўқувчилари, Тошкент ҳамда республикадаги бошқа шаҳарлар, саноат корхоналари ва транспортининг меҳнаткашлари катта ёрдам бердилар.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари ҳозирги вақтда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар, етиштирилган бутун ҳосилни териб олиш, ерларни шудгор қилиш, ариқ ва зовурларни тозалаш, шўрҳок ерларнинг шўрини ювиш ишларини зўр ғайрат билан олиб бормоқдалар, 1971 йилда мўл ҳосил олиш учун бошқа тадбирларни кўрмоқдалар. (ТАСС).

ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Ф. Энгельс номидаги Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтида

Бугун

ПРОФЕССОР - ЎҚИТУВЧИЛАР НИНГ ЖАҲОН ПРОЛЕТАРИАТИНИНГ БУЮК ДОҲИЙСИ ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬС ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ БУЛИБ ЎТДИ.

Конференцияда тарих фанлари кандидати, доцент Р. О. Каримов «К. Маркс ва Ф. Энгельс — илмий коммунизм асосчилари», иқтисод фанлари кандидати, доцент А. Эгамбердиев «Ф. Энгельс — иқтисодий қонунлар ва улардан фойдаланиш тўғрисида», фалсафа фанлари кандидати доцент П. Ҳ. Ҳамидов «Ф. Энгельс — марксистик фалсафанинг асосчиларидан бири» каби темаларда доклад қилдилар.

ТЕХНИКА ПРОГРЕССИ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИ ЙЎЛИДА

ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Шаҳар партия комитетининг XII пленуми бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон КП Марказий Комитети XXI пленумининг шаҳар корхоналари, қурилиш, транспорт, алоқа ташкилотларида илмий-техника прогрессини бундан буён ривожлантириш ҳақидаги қарорини амалга оширишда шаҳар партия ташкилотларининг вазифалари ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

Ўзбекистон КП шаҳар комитетининг секретари **К. П. Дудин** пленумда доклад қилди.

Докладчи ва музокарада қатнашган пленум иштирокчилари шуни таъкидлашдики, шаҳар партия ташкилотлари партия XXIII съезди қарорлари, КПСС МК декабрь Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг VIII пленуми қарорларини амалга ошира бориб, илмий техникани ривожлантириш ҳамда жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишда маълум муваффақиятларга эришдилар.

Беш йиллик мобайнида шаҳарда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 42 процент ўсди. Бу, асосан, меҳнат унумдорлигини орттириш эвазига қўлга киритилди.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги шароитларида ишлаётган 132 корхона жами маҳсулотнинг 80 процентини ишлаб чиқаради.

Партия XXIV съезди арафасида ҳаммамизнинг фикр-зикримиз ва ғайратимиз Ленин партияси томонидан белгиланган планларни муваффақиятли бажариш ҳамда беш йилликни муносиб тугаллашга қаратилган. Ўзбекистон пойтахтининг тўрт райони — Ҳамза, Киров, Чилонзор ва Октябрь районлари, шаҳардаги 60 корхона беш йилликни муддатидан олдин бажаргайликлари ҳақида рапорт бердилар.

Бу йиллар мобайнида саноатни техникавий ривожлантиришда катта ўзгаришлар рўй берди. Корхоналарни реконструкция қилиш ҳамда техника билан таъминлашга 330 миллион сўм сарфланди. Саноат корхоналарини механизациялаштириш ва автоматлаштириш туфайли қўл меҳнати анча озайди.

Саноатнинг асосий тармоқлари бўлмиш машинасозлик ва электроэнергетиканинг кенг кўламда ривожланиши учун 162 миллион сўм сарфланди.

Фақатгина сўнгги икки йилда мобайнида корхоналарда 239 потокли механизациялашган ва автоматлаштирилган комплекс линиялар, 135 механизациялашган комплекс участка ва корхоналар ишга туширилди.

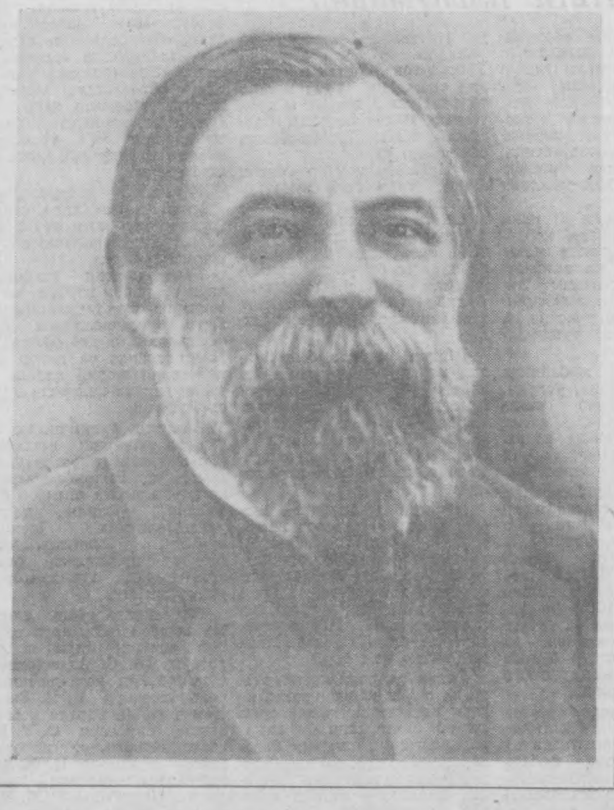
Беш йиллик мобайнида юзлаб янги машина, ускуна, агрегатларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатида 1500 хилдан ортиқ маҳсулотлар ўзлаштирилди.

Тошкент машинасозлари ва бутун меҳнаткашлари «Тошкент» пахтачилик тракторини ишлаб чиқаришни ўзлаштирганликлари билан фахрланишади. Шаҳримизда «Ўзбекистон» пахта териш машинаси, «ПК-100» ип йигирув машиналари ва бугунги кунда мамлакатимиз ва чет элларда машҳур бўлган кўпгина бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.

Авиация, электрон техника, асбобсозлик, «Ташкентгазаппарат», «Ташкентгидромаш», «Ташкентгидропривод», «Ташкентгидроцилиндр», «Ташкентгидроаппарат», «Ташкентгидроагрегат», «Ташкентгидроавтоматика», «Ташкентгидроприбор», «Ташкентгидроэлектроника», «Ташкентгидроэлектроприбор», «Ташкентгидроэлектроавтоматика», «Ташкентгидроэлектроагрегат», «Ташкентгидроэлектроаппарат», «Ташкентгидроэлектроцилиндр

Фридрих Энгельс туғилганига 150 йил тўлди

БУЮК ДОНИШМАНД

МУТАФАККИР, РЕВОЛЮЦИОНЕР

Жаҳон пролетариатининг доҳийси, илмий социализмнинг асосчиларидан бири, улуғ мутафаккир Фридрих Энгельс туғилган кунининг 150 йиллигини социалистик мамлакатларнинг халқлари жаҳон ишчилар синфи ва барча прогрессив инсоният кенг нишонламоқда.

Ф. Энгельс 1820 йили 28 ноябрда Рейн вилоятининг саноат шаҳри Бармендa фабрикант оиласида дунёга келди. Отаси уни савдо конторасида хизмат қилишга мажбур этди. Ф. Энгельс билан унинг оила аъзолари ўртасида доим келишмовчилик бўлиб турарди. Энгельс отасининг изидан бормади, ишлигидан оқ чиновникчиликдан воз кечди.

Энгельснинг химия, физикага қизиқиши табиат билимларини ўзлаштира ёрдам берди. Энгельс ҳарбий фан билан ҳам чуқур қизиққан.

Ф. Энгельс генинал мутафаккир Маркс билан биринчи марта 1842 йили Кельнда газета редакцияси биносида учрашади. 1844 йилнинг кузида Парижга келган Энгельс Маркс билан яқиндан танишади. Барча назарий масалаларда бир фикрда эканликларини изҳор қиладилар. Шу чайтдан бошлаб, бутун умр бўйи улар чинакам, самимий дўст бўлиб қоладилар.

Ф. Энгельс 1844 йилдан бошлаб К. Маркс каби бутунлай пролетариат томонига ўтади. Унинг идеологи сифатида бутун ҳаётини пролетариат манфаатларига бағишлайди.

Икки улуғ зот Маркс билан Энгельснинг ижодий дўстлиги ҳам ўша вақтдан бошланади. 1845—46 йилларда улар ҳамкорликда илмий коммунизмнинг дастлабки икки буюк асари «Муқаддас оилачилик» ва «Немис идеологияси»ни ёздилар.

Маркс билан Энгельснинг бевосита раҳбарлигида 1847 йили илк партия ташкилоти «Коммунистлар союзи» тузилди. «Коммунистлар союзи»нинг жанговар шиори — «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз»,— деган интернационал шиор эди. Маркс билан Энгельс «Коммунистлар союзи»нинг раҳбарлари сифатида унинг уставини ишлаб чиқишда фаол қатнашдилар. «Коммунистлар союзи»нинг 1847 йилда Лондонда бўлган II Конгресси топшириғи билан Маркс ва Энгельс «Коммунистик партия манифести»ни ёздилар. Илмий коммунизмнинг биринчи программавий ҳужжати бўлган бу геннал асар 1848 йил февралида Лондонда босилиб чиқди. «Коммунистик партия манифести»да Маркс ва Энгельслар ўз таълимотларини биринчи марта системали баён этдилар. Унда пролетариатнинг оламшумул тарихий вазифаси, капитализмнинг муқаррар ҳалокати, социализмнинг қарор топиши, пролетар партиясининг стратегия ва тактикаси масалалари илмий асосланган.

В. И. Ленин 1895 йилдаёқ: «Бу кичкинагина китобча жилд-жилд асарлар ўрнини боса олади. Маданият дунёсидаги барча уюшган ва курашаётган пролетариат ҳозиргача мана шу китобчадан илҳом олиб яшамоқда ва ҳаракат қилмоқда», —деб ёзган эди.

Ф. Энгельснинг 1877-80 йиллар ичида ёзилган «Карл Маркс», «Анти-Дюринг», «Социализмнинг утопиядан фанга тараққийси» деган асарларида марксча философия, сиёсий иқтисод таълимоти билан бирга, асосан илмий коммунизм назарияси чуқур таҳлил қилинган. Ф. Энгельс Маркс бошчилик ва ташкилотчилик қилган халқаро ишчилар жамияти I Интернационалнинг таъсис этилишида (1864 йил) ва унинг фаолиятида актив қатнашди.

Ф. Энгельс I Интернационалда Маркс билан бир сафда туриб майда буржуа социализмининг турли намояндалари, прудончилик, бакунинчилик, лассалчилик ва бошқаларга қарши муросасиз кураш олиб борди. Гарчи оз яшаса ҳам, тарихда жуда катта роль ўйнаган Париж коммунаси —Маркс, Энгельс раҳбарлик қилган I Интернационал фаолиятининг муҳим натижаси эди.

Энгельснинг энг муҳим хусусиятларидан бири, унинг Маркс ишига, марксизмга содиқ бўлиб қолиши, улуғ Маркс вафотидан сўнг уни изчил давом эттиришидир.

Маркс билан Энгельс ишлаб чиққан энг революцион, изчил таълимотни империализм ва пролетар революциялари даврида башариятнинг доҳийси В. И. Ленин ижодий ривожлантирди. Улуғ Ленин ана шу таълимотга суяниб, мамлакатимизда янги типдаги партияга асос солди. Унинг бошчилигидаги Коммунистик партия инсоният тарихида янги замонни бошлаб берган — Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг ғалабасига раҳбарлик қилди. В. И. Ленин илғор марксистик назарияга суяниб, дунёда биринчи социалистик давлатни тузди.

Маркс, Энгельс, Ленин таълимотига асосланган партиямиз тарихан қисқа давр ичида мамлакатимизда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасини таъминлашга раҳбарлик қилди. Эндиликда, Ленинчи партия коммунистик жамиятнинг муҳташам биносини барпо этиш ишида барча совет халқига доно раҳбарлик қилмоқда.

Жаҳонни революцион тарзда қайта ўзгартишни эътироф этувчи таълимот марксизм-ленинизм эндиликда халқларнинг империализмга қарши жаҳонни революцион асосда янгилаш учун олиб бораётган курашининг байроғи бўлиб қолди. Жаҳон социализм системасининг вужудга келиши ва унинг инсоният тараққиётида ҳал қилувчи омилга айланиши ҳам марксизм-ленинизм таълимотининг буюк кучи натижасидир.

Эндиликда, Маркс ва Энгельс асослаган, В. И. Ленин тузган ва вояга етказган коммунистик ҳаракат шундай авж олиб кетдики, бу ҳаракат ҳозирги замоннинг энг таъсирчан сиёсий кучига айланди. Ҳозирги вақтда 90 га яқин мамлакатда коммунистик ва ишчи партиялари бўлиб, уларда 50 миллионга яқин аъзо бор .Булар жаҳон ишчилар синфининг илғор отрядлари ҳисобланадилар.

Социализм ва барча прогрессив инсониятнинг ашаддий душмани бўлган ҳозирги замон империализмига, унинг идеологиясига қарши муросасиз курашда Ф. Энгельснинг ўлмас асарлари ўткир қуролий қурол бўлиб хизмат қилади.

М. КАМОЛОВ,
тарих фанлари кандидати.

ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬС ВА РЕВОЛЮЦИОН РОССИЯ

Маркс ва Энгельс капиталистик жамиятни йўқ қилиш, янги коммунистик жамиятни барпо этиш тўғрисидаги илмий назарияни яратиш йўлида қарийб ярим аср елкама-елка туриб, ҳормай-толмай иш олиб бордилар.

Энгельс марксизмнинг барча қисмларини ишлаб чиқишда ғоят катта ҳисса қўшди. Чиндан ҳам, Энгельс ҳамда унинг асарларисиз марксизмни тасаввур қилиб бўлмайди. У улкан хизматлари учун ажойиб мутафаккир, улуғ революционер, халқаро пролетариатнинг доҳийси сифатида тарихдан муносиб ўрин олди. Бу улуғ сиймонинг синфий кураш қонунларини очиш, давлат, иттифоқчилар, ишчилар ҳаракатининг тактика ва стратегияси каби масалаларни ишлаб чиқишдаги ҳиссаси ҳам баракали бўлди.

Марксистик философия асосларини ишлаб чиқишдаги буюк хизматларини айтмайсизми?! Марксизмнинг бирорта проблемаси йўққи, унга Энгельс муносиб ҳисса қўшмаган бўлса. У илмнинг барча соҳалари билан астойдил қизиқди, унинг ривожланишини синчковлик билан кузатиб борди.

Ф. Энгельс Россияда революцион ҳаракатнинг ривожланиши билан атрофлича қизиқиб борди. У Шарқда бўлган революцион воқеалар Европадаги ҳаракатга катта туртки бўлишини, пролетариат курашини тезлаштиришини олдиндан кўрди. Тўғри, у Россияда бирор марта ҳам бўлгани йўқ. Лекин Энгельс бу ердаги воқеаларни синчиклаб кузатиб борди. Россия экономикасини ўрганди, революцион ҳаракатни кузатди, рус адабиётига меҳр қўйди.

Рус тилини ўрганиши, унга 60-йиллардаги рус социал-демократлар Н. Г. Чернишевский, Н. А. Добролюбов, улар ишининг давомчилари бўлган Г. А. Лопатин, П. А. Лавров ва бошқа революцион народникларнинг ёзган асарлари билан яқиндан танишиш имконини берди. Маркс билан Энгельс айниқса улуғ рус олими ва танқидчиси Чернишевскийнинг публицистик фаолиятига юксак баҳо бердилар.

Рус манбаларини чуқур ўрганиши Фридрих Энгельсга Россиянинг реформа йилларидаги аҳволига бағишланган «Россияда социал масала тўғрисида» асарини яратишга туртки бўлди. Унинг бу иши Маркс ҳаётлигидаёқ (1875 йилда) босилиб чиқди. В. И. Ленин ўзининг Ф. Энгельсга бағишланган очеркида бу асарга катта баҳо беради.

Марксизм асосчилари Россияда буржуа-демократик революциясининг асосий вазифаси самодержавияни ағдариб ташлашдан иборат деб ҳисобладилар. Улар чор ҳукуматининг ағдарилиши кенг халқ қатламларини революцион бунёдкорлигини активлаштиришга, рус ва Россиянинг бошқа халқларининг чинакам тараққиётига кенг йўл очиб беришга қатъий ишонардилар.

Россияда пролетар революциясининг ғалаба қозониши муқаррарлиги тўғрисидаги ғоя Париж Коммунасининг ўн йиллигига бағишланиб 1881 йилда Лондонда ўтказилган словян митинги раиси номига Маркс ва Энгельс томонидан йўллаган мактубда ҳам ўз аксини топган эди. Бу ҳужжатда улар Россиядаги революцион ҳаракат, гарчи у узоқ давом этган курашдан кейин бўлса ҳам, Россия Коммунасини бунёд этишга олиб боришини алоҳида қайд қилдилар.

Илмий коммунизм асосчилари «Коммунистик партия манифести»нинг 1882 йилдаги русча нашри сўз бошисида Европа революцион ҳаракатига Россия ўз илғор отрядини етказиб беради деб яна бир бор ишонч билдирадилар. Бундан ташқари Маркс ва Энгельс ёзишмаларида Россия, у ердаги революцион ҳаракатнинг бошқа томонлари ҳақида биздирилган кўплаб қимматли фикрларни учратиш мумкин.

Россияда революцион ҳаракат унинг катта халқаро аҳамияти бўлишини инобатга олган Маркс ва Энгельс бу ҳаракат ривожини астойдил кузатиб бордилар, рус революционерларига тўғри дунё қарашни вужудга келтиришга ёрдам беришга уриниб кўрдилар.

XIX асрнинг 70-йилларига келиб, Россияда народниклар ҳаракати кенг авж олди. Александр Ульянов; Андрей Желябов, Софья Перовская кабиларни етиштириб берган революцион народниклар чор самодержавиесига қарши курашда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Энгельс революцион народникларнинг подшо ҳукуматига кўрсатган қаршилигини жуда юксак баҳолади.

Маркс ва Энгельснинг Россиядаги народникларнинг идеологиясига қарши кураш олиб бориши рус жамоатчилигининг марксизмга бўлган муҳаббатини оширди, уни Россияда кенг қулоч ёйишида катта роль ўйнади.

Энгельс 1883 йилда Женевада Плеханов раҳбарлигида биринчи рус марксистик группа—«Меҳнатни озод қилиш» группаси ташкил этилганлигини қутлади.

Маркс ва Энгельс асарлари биринчи марта рус тилида 60-йилларнинг бошларида таржима қилина бошлаган бўлса ҳам, уларни Россияда кенг тарғиб қилиш ишлари «Меҳнатни озод қилиш» группаси фаолияти билан чамбарчас боғлиқдир. Плеханов, Засулич ҳамда уларнинг ҳам фикрлари Россияда марксизмнинг кенг тарқалишида кўпгина диққатга сазовор ишлар қилдилар. Илмий коммунизм асосчиларининг «Коммунистик партия манифести». «Капитал», «Фалсафа қашшоқлиги» каби кўплаб асарлари рус тилига таржима қилинди ва нашр этилди. Аммо, марксизм революцион назариясини Россия шароитида ишлаб чиқиш вазифаси Плеханов группаси эмас, балки марксистик партияга асос қўйган В. И. Ленин томонидан бажарилди.

Энгельс пролетар революция си ғалаба қилган Россияда марксистик партия барпо этилишини орзу қилган эди. Аммо доҳийнинг бу орзуси ўзи ҳаётлигида амалга ошмади. У 1895 йилда Лондонда вафот этди. Бироқ шу йили Петербургда бутун дунё ишчилар ҳаракати тақдирида катта аҳамиятга эга бўлган воқеа юз берди. В. И. Ленин томонидан бу ерда «Ишчилар синфини озод қилиш учун кураш союзи» тузилди.

XX асрнинг бошларига келиб, халқаро ишчилар ҳаракати гегемонлиги Россия ишчилар синфи томонига ўтади. Ишчилар синфининг доҳийси В. И. Ленин Маркс ва Энгельс улуғвор ишининг ишончли давомчиси бўлиб майдонга чиқди. Ленининг халқаро ишчилар ҳаракати, қолаверса, бутун инсоният олдидаги ажойиб хизмати шундаки, у марксизм назариясини ёт унсурлардан ҳимоя қилди, уни янги тарихий шароитда бойитди.

В. И. Ленин раҳбарлигида Коммунистик партия Россия ишчилар синфини Октябрь Социалистик революциясининг ғалабасига олиб келди, пролетариат диктатурасини ўрнатди, Маркс ва Энгельс орзу қилган социализм илк бор бизнинг мамлакатимизда қарор топди.

Фридрих Энгельс ўз вақтида чоризмнинг колонизаторлик сиёсатини шафқатсиз фош қилган эди. Шунингдек, у капитализмни емириб ташлаш миллий зулм ва қолоқ мамлакатлар халқларининг эзилишига ҳам чек қўйишини олдиндан оқилона айтиб берганди. Энгельснинг бу фикри нечоғлик тўғрилигини мамлакатимиз мисолида яққол кўриш мумкин.

Қадим қолоқ бўлган Совет Шарқи республикалари халқларининг гуллаб яшнаши бунга ажойиб мисол бўла олади.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва социализм қурилиши Ўрта Осиё республикалари халқларига асрий қолоқликка барҳам бериш имконини берди. Социализм қурилиши жараёнида бу ерда ҳозирги замон қудратли саноати вужудга келтирилди, коллективлаштириш ва маданий революция муваффақиятли амалга оширилди.

Мамлакатимизда, қолаверса, бутун планетамизда коммунизмнинг улуғвор биносини қуриш буюк мутафаккир, илмий коммунизм асосчиларидан бири улуғ Ф. Энгельсга муносиб ҳайкал бўлиб қолади.

Н. ҲАФИЗОВ.

МОСКВА. К. Маркс билан Ф. Энгельс музейида Фридрих Энгельс туғилган кунининг 150 йиллигига бағишлаб виставка ташкил этилди.
СУРАТДА: музейга келганлар виставкани кўздан кечиришмоқда.

В. Созинов фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

Фрау Элиза

Доҳийнинг онаси фрау Элиза одамлар орасида яшамоқ учун осмондан ерга тушган бир фариштадек эди. Ёшлигида у ака-ука Гриммлар тасвирланган афсонавий Гретхенни эслатса, ёши улғайган йилларда Ибсеннинг Сольвейгини эслатарди. Олтиндай товланувчи узун сочи ҳам, дўрдоқ лаблари ҳам, қўлларининг мармардай оппоқ нозик териси ҳам, — ҳаммаси ғайри инсоний латиф, шаффоф, нуроний кўринарди. Ҳатто, саккиз боланинг онаси бўлгандан кейин ҳам у Вупперталда энг гўзал хоним эди. Бунинг устига энг ақлли ҳам эди.

Филологлар оиласида ўсиб улғайган фрау Элиза маънавий неъматларни эринмнинг минглаб топган пулидан кўпроқ қадрларди. Юрак ҳаротати доим алангаланиб турадиган ва заррача бўлса-да, адолатсизликка нафрат билан қарайдиган отаси ректор ван Хаар сингари, фрау Элиза ҳам санъат ва унинг ижодкорларини ардоқларди. Унинг назарида санъат, айниқса, адабиёт энг гўзал кечинмалар ва фикрлар манбаи эди. Меҳрибон она тап тортмай болаларига, сизлар савдо-сотиқ қилишни ўрганишдан олдин шеърият сирларини билиб олишингиз керак, дер эди. Фред йигирма ёшга тўлган кунида онаси унга Гёте асарларини совға қилганлиги бежиз эмас эди...

Елизавета ван Хаар ҳаётни севарди ва ўзининг қувноқ ҳаётини машъум диний қонун-қоидаларга бўйсундиришни асло раво кўрмади. Тоат-ибодатга унча майли йўқ эди ва Гейне шеърларини бир чеккага қўйиб, инжилни тиловат қилиб ўтирувчиларни мазах қилиб куларди. У яшамоқнинг маъноси — у дуёни эмас, балки бу дунёни, охиратни эмас, балки ҳаётни ўйламоқ эканлигини тушунмайдиган кишиларни тентак деб ҳисобларди. Болалар вақтларини она билан ўтказишни яхши кўрардилар, чунки она уларни ҳеч қачон ибодат қилишга ёки диний аҳкомларни ёдлашга мажбур қилмасди.

Энгельслар оиласида фрау Элизагина ягона хушчақчақ киши эди, у бўлган жойдан кулги, қувонч, завқ-шавқ аримасди. Ҳар замон-ҳар замон диний жазаваси тутиб турадиган Вуппертальнинг воқелигининг қоронғи зулмати ичида фрау Элизанинг маънавий қиёфаси ғоятда гўзал ва сермазмун бўлиб кўринарди. Бу сергайрат, Гегель асарларини ўқиган маърифатли ўктам аёл теварак-атрофдаги воқеаларни вазминлик билан кузатиб борарди.

Фрау Элиза чинакам тараққиёт қизи эди Узининг ўткир ақл-идрокини у Фредга ҳам ўтказган эди. Фред онасидан ақли расолик, зеҳни ўткирлик ва руҳий бардамликни мерос қилиб олди. Улуғ инсоннинг онаси бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас эди.

КАТТА ФРИДРИХ

Энгельснинг отаси Фридрихнинг ташқи қиёфаси жуда ажойиб: савлатли гавда, чиройли малла бакенбардлар ўраб олган думалоқ гўштдор юз. Мовий кўзларида ақли расолик, ўз қадр-қимматини билиш ифодаси порлайди. Қўллари узун ва дуркун: сабабки, унинг боболари қатиқ ер билан тиғмай олишган эдилар. Товуши момақалдироқдай йўғон бўлиб, ҳаттоки машиналарнинг тақир-туқурини ҳам босиб кетади.

Жаноб Фридрих Энгельс одатда йўл-йўл тор шим, оқ шойи кўйлак кийиб, дурдонали тўғноғич қадалган рангдор галстук тақиб юрарди. У Англияга тез-тез бориб туради, шунинг учун Лондон олифталарининг модасини ёқтиради. У, олифталар сингари оч ранг фраклардан қоратмтир-кўк жакетни афзал кўради. У олифталар сингари, тутқични оғир кумуш қубба билан безатилган ва лакланган нигичка ҳассани қўлида ўйнатиб юришни яхши кўради. Фреднинг отаси Вупперталда энг келишган жаноблардан бири бўлиб, жаноблариниг нозик табиат киши эканлигини муносиб равишда намойиш қилиб кўрсата биларди.

ДОҲИЙНИНГ БОБОСИ

Бобоси ван Хаар билан ўтказган дамлари ёш Фред учун чинакам байрам бўларди. Хаме университетининг ректори, юксак маданиятли бобо невараси билан узоқ-узоқ суҳбат қилди. Бобонинг чиройли нутқи Фридрихнинг онгига бамисоли сеҳрдай таъсир этди. Кечқурунлари бобо билан ўтказилган бу дамлар кундалик қайғу-ташвишларнинг ҳаммасини узоққа улоқтирди. адолатсиз талаблардан пайдо бўлган жароҳатларни даволади. Кекса ректор Вергилийга ўхшаб боланинг қўлидан ушлади-да, уни афсоналар ва ривоятлар сўқмоқларидан, тарих йўлларидан ва шеърият тилсимотларидан бошлаб кетди. Доно бобо қизиқарли ҳикояларни айтиб, Фреднинг олдида образлар, идеяларнинг қадимги дунёсини очиб ташладики, бу дунёни Шекспир ҳам донолик ва гўзаллик дунёси, деб таърифлаган эди.

Фред бобоси ван Хаардан биринчи марта Прометей ҳақидаги қаҳрамонона трагедияни, Клеопатра ҳақидаги шоирона қиссани, Римнинг бунёдга келиши ҳақидаги ривоятни ва улуғ Ганнибалнинг таржимаи ҳолини эшитди. Бобосидан у Тезей ва юз кўзли Аргус ҳақидаги афсоналардан тортиб, то Атлантида афсоналаригача, ҳаммa қадимий афсоналарни билиб олди. Ҳамма нарсани билишга қизиқувчи Фред учун бобо тарихий ва адабий фактлар, латифалар, қиёслар, нақлларининг битмас-туганмас манбаи эди ва бу манбани айтиб адо қилиб бўлмас эди.

Ван Хаар вақти чоғ бўлганда, ўзининг бой билимларидан неварасини сахийлик билан баҳраманд қиларди, булоқдай қайнаб турган билим чашмаларидан уни сероб қиларди. У Эпикур философияси ва Цезарнинг саркардалик заковати ҳақида соатлаб сўзлаб бериши, Цицерон нутқларидан катта-катта парчаларни ёддан айтиб бериши. Роланд ҳақидаги қўшиқни куйлаши, Зигфрид ҳақидаги ривоятларни завқ билан ҳикоя қилиши, авлиё Франциснинг туриш-турмуши ҳақида фикр юргизиши, Уленшпигелнинг айёрликларини тасвирлаб бериши ёки Монтескьенинг ақл-фаросати ўткирлигини қойил қолиб ҳикоя қилиши мумкин эди.

Ф. Энгельснинг онаси, отаси ҳамда бобоси ҳақидаги материаллар болгар адиби Стефан Продевнинг «Заковат баҳори» китобидан олинди. Асарни рус тилидан Рустам Абдураҳмонов таржима қилган.

«Фридрих Энгельс Шимолий Германия революцион армияси баррикадасида (МАЙ 1849 ИИЛ)».
Рассом В. Шеглов. (АПН).

К. Маркс билан Ф. Энгельс «Янги Рейн» газетаси редакциясида.
Рассом Е. Сапиро. (АПН).

● *Билиб қўйган яхши*

МАРГАРИН ҲАҚИДА

Савдо тармоқларига ўсимлик ва ҳайвон ёғлари билан бир қаторда, уларни аралаштириб, турли маҳсулотлар қўшиб, бошқа хил овқат ёғлари ҳам ишлаб чиқарилади. Шулардан бири маргарин ёғидир.

Маргарин сариёғ ўрнига ишлатиш учун мўлжалланган бўлиб, химик таркиби, фойдалилиги, мазаси, ҳиди, сиртқи кўриниши ва бошқа сифат кўрсаткичлари жиҳатидан сариёққа ўхшайди. Аммо хом ашёси жиҳатидан сариёғдан фарқ қилади, албатта.

Хўш, маргарин нимадан тайёрланади? Маргарин ўзимизга маълум пахта мойи, кунгабоқар, кунжут сингари ўсимлик мойларидан тайёрланади. Масалан, 100 килограмм маргарин тайёрлаш учун ишлатиладиган хом ашёнинг 60 процентидан ошиқроғини шу ўсимлик мойлари ташкил этади. Бунинг учун ўсимлик мойи чўкма ҳосил қиладиган моддалардан ҳиди ва рангидан тозаланади. Сўнг бу мойларнинг кўпроқ қисми суюқ ҳолатдан маҳсус ишлов бериш йўли билан қаттиқ ҳолатга келтирилади. Бу ўсимлик мойларидан ташқари, яна балиқ ёки кит ёғи, тухумнинг сариғи, сут, қанд, туз, сариёғ (хилига қараб), рангли модда ва баъзи бошқа маҳсулотлар ҳам ишлатилади.

Маргарин тез ва деярли тўла ҳазм бўладиган ёғдир. Унинг эриш температураси 28 —37 градус, ҳазм бўлиши эса 97—98 процентдир. Маргарин хом ашёсига қараб ҳар хил бўлади. Лекин унинг асосий хиллари — овқат маргарини (столовий маргарин) ва каймоқли (сливочний) маргариндир. Овқат маргарини хамирдан тайёрланадиган маҳсулотларга солинади ва турли маҳсулотларни қовуриш учун ишлатилади. Каймоқли маргарини нонга суртиб ейиш жуда лаззатлидир.

Маргарин ҳаво температураси 12 градусдан ошмайдиган жойда, юзи берк ҳолда сақланиши керак.

Эргаш СОЛИҲОВ,
товаршунос.

БОЛАНИНГ ТИЛИ ШИРИН

ОҒИР ЭМАСМИ?

Укам Ботирдан сўрадим:

— Ҳазилни кўтарасанми, Ботир?

— У қанча чиқади, оғир эмасми?

ГАПИРАДИГАН ОДАМ

Ойим билан меҳмондорчиликдан қайтиб келган Фахриддиндан сўрадим:

— Қаерга бординглар?

— Бир одамникига.

— Қандай одам?

— Қандай одамми, гапирадиган одам.

ОТ КУЛЯПТИ

Фахриддин билан йўл бўйида турардик. Таниш лардан бири от миниб ўтиб қолди. Саман қашқа йўлнинг гоҳ у томонига, гоҳ бу томонига ўтиб борар экан, устма-уст кишнаб юборди.

— Ие, уни қаранг! — севинчдан чапак чалиб, қичқириб юборди Фахриддин. — От кулаяпти, ака.

С. ҲАКИМОВ.

Яхши хислат гўзал фазилат

КАТТАЛАРГА ҲУРМАТ

Ота рози— эл рози

Ҳа, худди шундай. Ота рози бўлмаса, фарзандлар бадном бўлиб қолади. Бу гап бежиз эмас, албатта. Шаҳри-азимимиз Тошкентда ҳам бу нақлга қаттиқ риоя қилинади. Оталаримиз уйимизнинг кўрки, фахри ва ифтихоридирлар. Улар ҳаётнинг ўру-қирини, пастбаландини, ҳамма сўқмоқларини кўра-кўра катта тажриба орттирганлар. Шу боисдан, улар бизнинг энг яқин маслаҳатгўйимиз, тўғри йўл кўрсатувчи йўлчи юлдузимиздирлар.

Менинг ён қўшним Юсуф ота Отамуҳамедов 90-олтин кузни кўряптилар. У кишининг қўша-қўша келинлари, куёвлари ва набиралари бор. Жамоа жам бўлишса, бир ҳовли одам. Ҳамма отани ҳурмат қилади ва эъзозлайди. Бирор йиғин, маъракa, тўю-тантана Юсуф ота маслаҳатларидан четда бўлмайди. Бугина эмас, Қўни-қўшни, маҳалла-кўй, бошқа ҳешу-ақраболар ҳам у кишининг бамаъни маслаҳатларидан баҳраманд.

Бироқ баъзан мўътабар оталаримизнинг мавқеини тушириб юбориш ҳоллари ҳам учраб туради.

Даставвал баъзи такасалтанг, олифта сўз ёш-яланглар: «Ҳа, бобой», «Атес», «Бизнинг пахан» каби ножўя ибора ва атамаларни тақидилар мўътабар оталарига.

Ёхуд уларнинг панд-насиҳатлари, фойдали ўгитларига қулоқ солмай: «Э, қўйсангизчи, сиз тушунмайсиз», «Шу, билмагандан кейин гапирмаса-де», ёхуд «Сиз айтган замонлар ўтиб кетган» сингари даккинамо гапларни айтиб юбора берадилар. Бу гаплар оталарнинг қалбини чил-парчин қилиб юборишини унутмаслик керак.

Тўғри, қарс икки қўлдан чиқади. Баъзи оталарнинг оилада мавқелари кетишига ўзлари ҳам сабабчи бўладилар. Чунончи, бачкана ҳатти-ҳаракатлар қилиш, қатъиятсизлик, иродасизлик ёки бемеҳрлик каби камчиликларга йўл қўйиш оқибатида оилада отанинг бурди кетиб қолади, сўзи беътасир, ўзи беобрў бўлади.

Ака—иккинчи ота, Опа—иккинчи она

Бу ибора учун мени газетхон кечирсин. Аммо масалага ҳақиқат кўзи билан боқиб адолат мезони билан ёндошсак, аслида шундай.

Ёдимда, онамдан эрта етим қолдим. Меҳрибон опам тишида тишлаб, опичлаб катта қилди. Оқ сут бермади, аммо тунларни ўйқусизликда, кунларни ташвишда — мени катта қилиш ғамида ўтказди. Ўқитди, вояга етказди. Мен муштипар, мунис опамдан бир умр қарздорман.

Ҳа, ҳар бир оилада катта опа укажонларига нақадар куюнчак, меҳрибон, шафқатли бўлади. Мен буни кўп кузатганман. Улкан сўз санъаткори Абдулла Қодирий ҳам «Меҳробдан чаён» романида Анварнинг опасининг меҳрибонликларини нақадар таъсирли тасвирлаган!

Ака-чи? Истеъдодли ёзувчи Ойбек «Қутлуғ қон» романида Йўлчининг ўз синглиси Унсинга кўрсатган меҳрибончиликлари, қилган ғамхўрликларини нақадар қаяжонли ифодалаган. Булар барчаси ҳаётий ҳақиқат, реалистик ёзувчиларимизнинг турмуш фактларидан келиб чиқиб деганларидир.

Афсус, минг афсус, шундай гулгун, тўқсаҳоватли замонамизда баъзи оилаларда кичиклар (ука ва сингиллар) меҳрибон опажон ва акажонларини ҳурмат қилмайдилар, ҳатто сенсираш ҳоллари ҳам учраб туради.

Бунга асло йўл қўймаслик керак. Опажон ва акажонларимизнинг кичик укажонларига қанчалик шафқатли, ғамхўр меҳрибон бўлсалар, ўз навбатида кичиклар уларга парвона бўлсинлар, чақирганларида «лаббай!» десинлар, иш буюрганларида «хўп бўлади» десинлар.

Ҳа, инсон шарафи, унинг қадру қиммати, иззат-обрўси, ҳурмат-илтифоти, ҳаётнинг чинакам қонуни тақозоси ана шундай.

У. САЛОҲИДДИНОВ,
педагогика фанлари кандидати.

● *Назокат ва латофат*

МОДАНИНГ ТАЪРИФИ

Модда лотинча модус сўзидан чиққан бўлиб, унинг маъноси, худди баъзилар ўйлагандек, ўзига ғайри зеб бериш, соч ва киприкларга улама солиш, тор шим, этаги калта кўйлак кийиш, ёш туриб соқолмўйлов қўйиш, «буги», «твист»ларга рақс тушиш кабилардан иборат эмас.

Аслида модусининг саккизта маъноси бўлиб, биз уни махсус диаграмма билан ифода этдик.

Энди шу диаграммадаги саккизта сўз иштирокида гап тузсак, моданинг аслий таърифи ҳосил бўлади, чунончи: мода деб, ҳар ким қиёфа, афт-башараси, яъни суратини бирор усул билан (айтайлик, жимжимадор ва калта кийиниш биланми, соч тараш ва соқол-мўйлов қўйиш биланми, лаб, тирноқ, қош ва кўзларни бўяш билан баробар) атрофдагиларга ўзини кўз-кўз, намойиш қилганида ҳаддан ошмаслиги ва меъёр чегарасидан чиқмаслигига айтилади.

Кўриб турибсизки, диаграммадаги саккизта сўз таърифда тўла иштирок эттирилиб, остига чизиб қўйилган. Баъзи ёшлар билиб қўйсинларки, қиёфасини намойиш этганда, кўпчилик эътиқодига мос бўлган мода меъёридан чиқувчилар асло янги мода тарафдорлари бўлмай, балки, аксинча, эски, ибтидоий, яъни назардан қолган мода дарғаларидир.

Одамгарчилик, кийим, зийнат, безак каби ларга ружу қўйиш, ҳовлиқиш ва фахрланишдан иборат бўлмайди. Мана, ишонмасангиз Алишер Навоийдан эшитинг:

Одам ўлгон зеби зоҳирдан эмас,
Ким андин фахр этар одам эмас!

К. Маҳмудов.

● *Филателистлар учун*

МАРКАДА— АРМАНИСТОН

Шу кунларда қардош арман халқининг катта байрами нишонланмоқда. Арманистонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилганига ва Арманистон Компартиясининг тузилганига ярим аср тўлди.

Бу санани муносиб нишонлаш мақсадида Иттифоқ алоқа министрлиги юбилей маркаси чиқарди.

Марка тўқ жигаррангда ифода қилинган бўлиб, ўртада доира, унда Арманистоннинг гўзал табиати, денгиз соҳили, баланд тоғлари, ширин-шакар узуми ва қазиб олинаётган нодир рудалари акс эттирилган. Ўнг томонда гўзал арман қизи миллий кийимда тасвирланган.

Марканинг юқори қисмидаги «1920—1970» рақамлари Арманистон ССРнинг 50 йиллигига бағишланганлигини билдиради. Юбилей маркасининг дастлабки ўн мингтаси республикамиз алоқа бўлимларига муомала учун тарқатилди.

И. УСМОНОВ,
алоқа ходими.

● *Ҳар тўғрида*

ЧЎПОН ЎРНИГА

Япон радио инженерларининг фикрича, қорамоллар подасини ўтлоққа чўпонсиз ҳайдаш мумкин. Бунинг учун, сигирларнинг шохларига жажжи радиопрёмниклар ўрнатилади. Бу имтиёзга ҳамма ҳам эга бўлавермайди, албатта. Подадан йўлдан бошловчи сигирлар ажратилиб олинган. Уларни фермага қайтиш, «овқатланиш», «согиш» каби товуш сигналларини тушунишга ўргатишган.

Сигирлар ўз навбатида жуда эсли чиқиб қолдилар: ўрганиш курси атиги тўрт кунда тамомланди.

«Полвон ранжиди...» С. Норсоатов фотоэтюди

● *Ажойиботлар*

ОЛМА ДАРАХТЛАРИ ВА ЖАВДАР

Олма дарахтлари остида турли табиий ўтлар, смородина ёки бугдой ўсса, барибир эмасми? Уларнинг ўрнида қизғиш жавдар ўстирилса, жуда яхши бўлади — бу Воронеж қишлоқ хўжалик институти богбонларининг фикридир.

Олма боғига сепилган кузги жавдар кўк пайтида шудгор қилинган. Натижада, дарахтлар улар остида табиий ўтлар ўсган вақтдагига нисбатан икки баравар кўп ҳосил берган. Биринчи нав ҳосил ҳам деярли икки ҳисса ортган.

● *Украин табассуми*

РАССОМ ХАНДАСИ

Қанақа ток?

Уғли отасиникига қишлоққа келибди ва сўрабди:

— Сизларда ток қанақа? Доммиями ёки ўзгарувчанми?

— Ўзгарувчан бўлса керак, — дебди отаси, — негаки бир кун яппиллаб ёниб, сўнг уч кун тамоман ёнмайди.

— Мамаша, хола деганн нима!

— Тётя деганн-да.

Бактерия нима қилсин?

— Касалланиб қолганингизга ажабланмаса ҳам бўлади, — дебди врач беморга, — ахир уйингиз тўла бактерия-ку!

— Қизиқ экансиз-у, бир йилдан буён эшикдераза очилмаган уйда бактерия нима қилсин? — деб жавоб берибди бемор.

Тиши заҳар илон врач ҳузурига келди. Врач:

— Тилингизни чиқаринг-чи...

— Бай-бай-бай, шунақа ҳам тил бўладими!

Тадбиркор уй бекаси

—Сиз менинг қанақа одамлигимдан хаботорланмасангиз ҳам бўлади. Бундан олдин ижарага турган ермдан кетаётганимда уй бекаси йиғлайверіб шишиб кетди, — дебди ижарага уй сўраб келган бир киши.

— Бундан сира ҳавотирланмайман, негаки мен ижара ҳақини олдиндан олиб қўяман, — деб жавоб қайтарибди уй бекаси.

Укитувчи:— Нега жавоб бермаяпсиз?

Студент: — Ақлим муз қотиб қолипти, эришини кутяпман, домла.

— Бундай улфатчиликдан кейин танқид қилмаса керак.

— Қайдам, ишқилиб пархезда бўлмасин-да.

А. Холиқов
расмлари.

Игорь ФИЛЕНКОВ

— Бугун шанба, — тушлик устида гап бошлади она. — Леонид Васильевич кечқурун албатта келадими?

— Йўқ, жавоб берди Ляля. — У бундан кейин бизникига қадам босмайди. Мен энди Серёжани севиб қолдим. Биз эртага ЗАГСга борамиз.

— Эсинг жойидами?! Серёжасига бало борми!? — бақирди дадаси.

— Унинг фамилияси Конкин. Тўғри, ўзи малларанг, лекин менга барибир.

— Ким ўзи у? У ҳам ўқитувчими?

—Йўқ... Магазин ишчиси.

Дадасининг капалаги учди, онаси эса кўксини чангаллади.

— Уни фан кандидатига алмашяпти — бидирлади она.— Яна кимга дегин? Қандайдир ҳомболга я. Ахир Леонид Васильевич яқин орада фан доктори бўлади-ку!

— Телбаликни йиғиштиринглар, — деди Ляля. — Балки сизлар мени пири-бадавлат бўлишимдан маҳрум этарсизлар? Нима учун бизда ярамас иллатлар ҳалиям сақланиб қолганиб қўринглар, оғзиларингиз очилиб қолади. Соат саккизда кўнғироқ чалиниши билан вино бўлими тақа-тақ бекилади. Оёғи товуқдай куйган мижозларни кўрган Серёжанинг жуда раҳми келади. Ичкаридан виноларни олиб чиқа бошлайди. Авлиёсидан ҳам қўрқмайди. Харидорлар уни беш қўлдек билиб олишган. Нимаси билан хотамтой! Баъзилар бир шишани олти сўмга пуллайди, у беш сўмга ндамай рози бўлади. Кўз очиб юмгунча икки яшик ароқни сув қилиб юборади.

Ота - онанинг нафаси ичига тушиб кетди.

— Неча дона? — томдан тараша тушгандек тўсатдан сўради она.

— Нима неча дона?

— Яшикдаги савиллар..., шишаларни сўрайпман?

— Йигирмата!

Онанинг оғзи юмилиб, лаблари шивирлади-да, бирдан чеҳраси ёришиб кетди:

— Э-э! — деди у. — Бу сенга кандидат эмас, ҳатто доктор ҳам эмас, у академиянинг мухбир аъзосига тенг келади.

Абдулла ПУЛАТОВ
таржимаси.

НЕМИС ЮМОРИ

Ўқитувчи: Ернинг шакли қандай, қани менга айт-чи?

Ўқувчи: Ер думалоқ албатта.

Ўқитувчи: Биз буни қаердан биламиз?

Ўқувчи: Буни глобуснинг думалоқлигидан биламиз

* * *

Гизела: Моника, сенга янги китоб ёқдими?

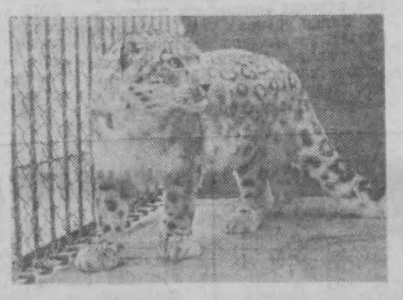
Моника: Охири жуда ажойиб экан.

Гизела: Бошланишичи?

Моника.: Мен ҳали у ерга келганим йўқ! Немисчадан А. Тожибоев таржимаси.

ҲАЙВОНОТ БОҒИДА

Табиат ҳар нарсага қодир. Унинг кўпдан-кўп мўъжизалари борки, киши кўриб ҳайратда қолади.

Мана бу ҳолдор қоплонни қаранг. Унинг териси майин ва чиройли. Кўзларидан ўт чақнайди. Ёш бўлса ҳам, мўйловлари ўсиқ. Оёқларига худди ҳолли пийма кийиб олгандек. У узоқда ниманидир кўриб, тааж-жуб билан қараб турибди. Қоплон қор ёққанда жуда маза қилади. Чунки у қорли тоғларда яшайди-да.

Сиз тўрга икки оёғини қўйиб ўйин кўрсатаётган айиқвойни болалар жуда қизиқиб томоша қилишади. У ширинлик, юмшоқ нонларни яхши кўриб ейди.

Тошкент ҳайвонот боғига ташриф буюрсангиз, ҳайвонот олами-даги қизиқ-қизиқ ҳангомаларнинг гувоҳи бўласиз.

А. Чаплыгина
фотолари.

Сўлим ва хушманзара В. И. Ленин номли ҳиёбонда.

Ю. Бутусов
фотоэтюди.

● *Келинг, бир кулишайлик*

СЕНМИ, МЕНМИ?!

Бир отарчи тўйда: — «Бизни ташлаб қайга кетдинг?» —деб хониш қилаётган эди, бир аёл югуриб унинг олдига борди-да:

— Ким ташлаб кетди, о номард! — Сенми, менми?! — деди.

У. КАРИМОВ.

ҚИЗИҚ ГАПЛАР

Энг катта ёқут

Бирманинг шимоли шарқидаги Могоке деган жойда вазни 12,6 килограмм келадиган ёқут топиб олинди. Бу — ҳозиргача инсон қўлга киритган ёқутларнинг энг каттасидир.

Новча одам

Габриель Эсево — мозамбиклик йигирма икки ёшли киши жаҳондаги энг новча одамдир. Унинг бўйи икки метру олтмиш бир сантиметр.

«Жаҳон рекорди»

Киотода суд мажлиси давом этар эди. Айбланувчи чўнтак-кесар ўғри полициячининг соати, адвокатнинг сумкаси ва суд раисининг кўзойнагини ўғирлади. Япония матбуотининг хабар беришича, ўғри жаҳондаги ҳамкасблари орасида рекорд қўйди.

Йирик дур

Бирмада бундан ташқари вазни 36, 75 грамм келадиган дур топишди. Бу жаҳондаги энг катта дур ҳисобланади.

Муаллиф **ДИЛМАГОНИЙ**

ҲИКОЯ

Томоша тугади. Мамнун одамлар говур-гувур қилиб тарқалишди. Маъсума ҳам дугоналари билан бирга уйга кетди. Рашид у кўздан ғойиб бўлгунча ўша ёққа узоқ қараб қолди.

Тун қуши Дамавон узра ўзининг қора қанотларини ёя бошлади. Тепаликлардан эсган муздай шабада экинзорлар, мева дарахтларини оралаб, хушбўй ҳидларни орқалагандай чўл томонга учди. Узоқдан соз овози эшитилди. Унга аёл кишининг овози жўр бўлди. Ой кўтарилиб, юлдузлар денгизда сузаётгандай кўринди. Уйлар ва кулбалар, дарахтлар ва одамлар, машиналар ва миноралар — ҳаммаси ой нурининг кумуш жилосида ёркин кўзга ташланарди.

Рашид Аюбнинг шаробхонасига кирди. У ҳар гал Дамавонга келганида бу ертўлага кирарди.

— Огайни, ўтли сувингдан қуйчи,— деди у хўжайинга.

Одамлар иккитадан, учтадан бўлиб олишиб, шароб ичиб ўтиришибди. Бир фоҳиша зўраки ажабланиш юзларини упа-энликка бўяб ташлаган. Кофтасининг ёқасидан бурнига кўкраклари кўриниб турибди. Эши ўттизларда. У ўзини Парвин деб таништирди, бу ҳақиқий оти бўлмаса керак. Бир зумдаёқ у Рашид билан таништириб олди. Бир неча қадаҳ ароқ ва пиводан сўнг улар осонгина келишиб қўя қолишди. Бир соатча лақиллаб ўтиришиб, сўнг шаробхонадан чиқиб, соҳил томон йўл олишди.

Дарё аллақандай битмас-туганмас қўшиқни хиргойи қилаётгандай сокин оқарди. Шабада юз-кўлларни аста силайди. Кеч бўлиб қолган эди. Рашид Парвинни қучоқлаб ўпди. Унинг лабларидан пиёз, ароқнинг ачиган ҳиди ва лаб бўёқ аңқиб турарди. Шўр ва бемаза лаблар. Рашиднинг кўнгли айниди. У хотинини ўзидан нари итариб, чўнтагидан ароқ шишасини олди ва бир қултум ютди. Парвин иссиқ баданларини яна унга суркади. Рашид унинг юзини кафтлари орасига олиб, кўзларига тикилди. Парвиннинг кўзлари ойнинг хира ёғдусида мазмунсиз боқар, уни аллақандай нурсиз парда тўсгандай эди. У Маъсуманинг чиройли кўзларини эслади. Уни бу шалоқ ароқхўр хотиннинг кўзлари билан солиштириб бўлармиди?

Рашид кафтини унинг юзидан олиб, тескари бурилди. Шу топда ўзидан жирканди .Суюқ оёқ хотинлар, ҳаётга бефарқ қараш — наҳотки бутун умри шундай ўтса. Қош-кўзини бўяган аёллар, бир соатлик тасодифий учрашувлар! Бу хотин ҳам пул ва ароқ эвазига уни эркалатиб, хурсанд қилишга тайёр турадиганлар тоифасидан. Бошига бирор кулфат тушиб, куч-қувватдан қолганда ҳоли не кечади?! Оғир дамларда унга ким ёрдам қўлини чўзади? Ҳозир унга суйканиб, ўтли оҳ тараташ-тган шу аёл ўшанда ёрдам қўлини чўзармиди?

У яна Маъсумани, унинг нозли қарашини, виқор билан юришини эслади. Бу аёлларни бир-бири билан таққослаб бўлармиди?! У Маъсумани, унинг мафтун этувчи ҳаракатларини бир зумгина кўрди. У қора кўз қиз Рашиддан пул талаб қилмади. У Рашидни эркалатгани ҳам, унга қучоқлатгани ҳам йўқ. Аммо шундай бўлса ҳам у дунёдаги энг азиз аёл эди. У билан яна бир гаплашса, ўзини қандай бахтиёр ҳис этар эди!

Рашид ўрнидан туриб, четга кетди. Парвин уни қучоқлаб олмоқчи эди, аммо улгуролмади, оёғини йириб ўт устида ўтираверди. Рашид унинг олдига икки туманли қоғоз ташлаб:

— Қани, жўна бу ердан, ортиқ, сен билан туришни истамайман!

— Кела қол! Мени қинама, қоним қайнаб кетяпти, нанажонгинам, кела қол!

— Йўқол кўзимдан, разил маҳлуқ! Керак эмассан, дедим-ку, бўлди-да!

— Ўша заҳоти айтиш керак эди-да! Ҳозир мен учун..

Унинг зорланишларидан Рашид безорихон бўлиб, ор-қасига қарамай, индамай кетди. Парвин ўрнидан туриб кийинди, сочларини тузатиб, секин сўкина бошлади:

— Ҳе падар сўхта, одамни қийнашни нимаси... Уч соат олиб ўтириб, икки туман беришини қара! Ҳе, онангни!..

Рашид соҳил бўйлаб борарди. Олдидан эсаётган муздай шабада қизиб кетган баданларини силаб-сийпаб, уни тинчлантирарди. Хаёлида айқаш-чайқаш фикрлар. У бутун ҳаёти давомида бирор дақиқа ҳам бахтли дамларни бошидан кечирмаганини ўйларди. Ҳар ким қўлидан келганча уни алдаб, бор-йўғини шилди. Ҳоли борича ўзини сира аямай ишлади, аммо бутун ҳаёти давомида бир динор ҳам йиғолмади. Ишлаган пулларини хотинларга сарфлади. Хотинлар эса бойроқ жазман топганда, уни ташлаб кетишди...

У ёлғиз оёқ йўлга бурилиб, чойхона томон кетди.

* * *

Рашиднинг гастроли давом этар эди. Маъсума тезтез келиб, унинг санъатини томоша қилар эди. У пахлавон томоша кўрсатадиган майдончанинг рўпарасида туриб, Рашиднинг диққатини жалб этиш учун хўрсинар, кўзини сузарди. Қизни шу вақтгача унга номаълум аллақандай туйғу қийнаётган эди. Рашиднинг барваста қомати қиз назарида жуда бошқача кўринди. Бу — унинг қалбини қитиқлаб қўйди. Машқдан мускуллари бўртиб турган чиройли эркак баданини ялангоч ҳолда кўрган яккаю-ягона эркак — бу Рашид эди. У Рашиднинг баданига қараб туриб, қалбида уни аллақандай истак қийнарди. Рашиднинг ҳаракатлари, қарши, овози, кўзлари у ҳар куни атрофида кўриб юрадиган эркакларникидан чиройлироқ эди. Ҳатто қизиб кетган Рашид баданидан келадиган тер ҳиди ҳам унга роҳат бахш этар эди. Қизнинг вужуди унинг ёнида бўлиш иштиёқи билан тўлгонарди.

Рашид ҳар гал томоша кўрсатаётганида кўз қири билан қиз ҳаракатларини кузатарди. У жисман бақувват одамларнинг одатича қизга мағрур ва уни ҳомийлиги остига олишга тайёр тургандай боқиб, жилмаярди.

Томоша кўрсатаётганининг бешинчи куни у ёрдамчиларидан бирини чақириб, қулоғига шивирлади:

— Ҳў, ана у қизни кўряпсанми? Каёққа боришини кузатгин, отини сўраб ол, менга айтасан.

Бир-икки кун ўтгач, Рашиднинг ёрдамчиси қўйидагиларни маълум қилди: Маъсума — деҳқон Машади Али Сайфиқорнинг қизи; эр-талаблари у ўзининг Дамавондаги ташқарисидаги ерда ишлайди. Ҳозир у бошқа хотин-қизлар қатори богда олхўри теряпти, уни ювиб қуритишади.

Эртаси куни Рашид ўзининг яккаю-ягона тоза костюмини кийди, соқолини олди, бошида қолган бир неча соч толасини яхшилаб тараб, йўлга тушди.

Куёш нури ишланган далаларда жимирларди. Атроф кўз илғамас ерларгача чаман бўлиб ётган бог. Дарахт япроқлари, олтиндай товланаётган бурдой бошоқлари иссиқ шабадага бўйсуниб, у истаган томонга эгилмоқдалар. Узоқда атрофи ниҳта қилиниб, дарахтлар ўтказилган майдончада аёллар ва қизлар эгилиб ишлашяпти. Уларнинг баъзилари ўшлаган орзулари ниятларини ифодаловчи қўшиқ хиргойи қилишмоқда.

Рашид уларга яқинлашди. Аёллар ишни тўхтатиб, уни диққат билан кўздан кечира бошладилар. Айримлари ҳиқиллаб кулишар, баъзиларн шошилиб, юзларини ёпиб олдилар. Сира эътибор бермай ишлаётганлари ҳам бор эди. Баъзилар уни танишди, шекилли. Ўялиб юзлари қизарганигача кўринарди Рашидга. Маъсума уни ўша заҳоти таниди. Қиз қаддини ростлаб, Рашидга бир қаради-ю, яна ўз иши билан бўлди.

Рашид бамайлихотир дарахт тагида ўтириб олиб, атроф-теваракни кўздан кечира бошлади. Бу жойларнинг ажойиб манзараси одамни мафтун этиб, унга аллақандай роҳат бахш этар эди. У бутун баданида чарчоқ сезди. Қалби муҳаббатдан ором топиб, жўш урарди.

Аёллар ишларини давом эттирардилар. Улар эркаклар дарахтлардан қоқиб берган олхўриларни катта саватларига солардилар, саватлари тўлганда уни бир неча киши кўтариб, майдончага элтарди. У ерда олхўрилар қуритиш учун бир текис ёйиларди.

Рашид анчагача Маъсума билан гаплашишга қулай фурсат пойлаб ўтирди. У борган сари кўпроқ безовталанар, қиз билан қандай қилиб ва нима ҳақда гапиришни билмас эди. Ахир у шалоқ аёллардан эмас-ку! Рашид бўлса одобли қизларнинг биронтасига шу кунгача севги изҳор қилмаган. Ниҳоят у Маъсума билан гаплашиш ниятидан воз кечди. Гаплашадиган қулай фурсат ҳам бўлмади. Кечга яқин у чойхонага қайтди.

* * *

Бир неча кундан кейин Рашиднинг гастролари тугади. У ёрдамчилари ва ҳамма нарсаларини Теҳронга жўнатди, ўзи эса онасига хат ёзиб, унинг тезроқ Дамавонга келишини сўради.

Кечалари бекорчиликдан дарё соҳилига бориб, у ерда анчагача айланиб юрарди. Ифлос ва йиртиқ кўйлакчалар кийиб олган деҳқон болалари дарёнинг қуриб қолган ўзанида майда тош ва қум ўйнаб ўтиришарди. Кечаси қизлар келиб, чашмадан ичимлик сув олиб кетишарди. Улар кувачаларини харсанг тош устига қўйиб, шаҳар янгиликлари тўғрисида тинмай гап сотишарди. Гапираверіб зерикач, кувачаларини тўлдириб кетишарди. Осмон аста-секин қорарарди. Туи бошланарди. Тоғдан қўй ва сигирлар подаси кўча чангитиб тушарди. Устига қовун, тарвуз ёки ўт ортилган эшаклар судралиб келарди. Болаларини орқалаб, бошларига тугун қўйган хотинлар яёв келишарди. Ёш-яланглар қўшиқ куйлаб қайтишарди, кексалар эса шошилмай, трубкаларини тортиб, гурунглашиб келишардилар.

(Давоми бор).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

(Давоми. Боши газетанинг № 280-сонида).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Мен Сибирда нималарни кўрдим?

Мен Сибирни юраги ҳисобланган Братскийда бўлишдек шарафга муяссар бўлдим. Ҳа, Братскийда бўлиш ва унинг тарихи билан танишиш совет халқи ва ҳукумати эришаётган ютуқларни янада чуқурроқ билиш имкониятини берди, менга.

1953 йилда жаҳонда энг йирик гидроэлектростанцияни қуриш учун бу ерга биринчи бор изловчилар келишган экан. Улар Ангарани ўзларига бўйсундиришлари керак эди. 1958 йилда бу ерга Совет Иттифоқининг турли бурчакларидан минглаб қурувчилар келишган. Улар ичида турли миллат вакиллари — рус, украин, белорус, татар ва бошқа миллат вакиллари бор эди.

Бугунги Братск эса 155 минг аҳолидан иборат бўлган йирик саноат марказларидан биридир.

Маданий қурилишга бу ерда биринчи навбатда катта аҳамият берилар экан. Чунки СССРни қай ерига бормаинг олий ўқув юртлари, театр, маданият саройи, пионерлар уйларига катта эътибор берилаётганлигини и н г гувоҳи бўлдик, Ҳа, айтгандай биз канадалик касаба союз аъзоларига яна бир парса жуда қизиқ туюлди. У ҳам бўлса Братский ишчиларининг 99,9 процентини касаба союз аъзолари ташкил қилар экан.

Братскийда бўлганимизда бизни кўп нарсалар ҳайратда қолдирди. Узоқ эсимда сақланиб қолганларидан бирини сизларга айтиб бермоқчиман. Биз шаҳар қурилиши билан бир қаторда олиб борилаётган йирик ёғочсозлик саноати комплекси билан ҳам танишдик. Бу ерда кардон целлюлозаси, кардон, фанерлар ишлаб чиқарилар экан. Комплекслашган бу корхонада 7, 5 минг ишчи ишлар экан. Биз у ерда бўлганимизда иккинчи комплекс қурилиш ишлари давом этаётган экан. У қурилиб ишга туширилгандан кейин корхона корд целлюлозаси ялпи маҳсулотининг 50 процентини ташкил қилади. корхонадаги ишчилар сони эса 14 минг кишига етади.

Комплексда шифохона, поликлиника, дам олиш уйи, пионер лагери, ишчилар клуби, 950 ўқувчига мўлжалланган техникум, спорт ва кечки мактаблар бўлади.

Яқинда Канадага Братскийдан ёзувчимиз Карл Мовэт қайтиб келди. У олдинги ҳам у ерда бўлгандиги-на айтиб: «Совет халқи юксак чўққиларга эришмоқда» деди. Мовэт ҳақ гапни айтди .Мен унга қўшимча қилиб шуни айтмоқчиман: «Яшасин социализм!»

ТОМ ДЭВИДСОН.
Канадалик касаба союз арбоби.
(АПН — «Канадиен трбюн»).

КЕСКИН ҚОРАЛАМОҚДАЛАР

БУДАПЕШТ. Умумвенгрия ватан халқ фронти кенгаши. Умумвенгрия тинчлик кенгаши ва Умумвенгрия касаба союзлар кенгашининг АҚШ президенти Никсонга йўллаган мактуб ва телеграммаларида Венгрия халқининг Америкаининг Вьетнам Демократик республикаси территориясини бомбардимон қилишни бошлаб юборганлигига қарши кескин норозилиги билдирилган. Умумвенгрия касаба союзлар кенгаши мамлакат меҳнаткашлари номидан Америкадан Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни бутунлай, тугатишини талаб қилмоқда ва қаҳрамон Вьетнам халқи билан Америка агрессиясига қарши курашаётган барча бошқа халқлар билан тўла бирдам эканлигини яна бир бор билдириб ўтди.

Чехословакияда Чехословакия—Совет дўстлиги ойлиги давом этмоқда. Унинг ранг-баранг программасида совет маданияти кунлари катта ўрин эгалламоқда.

СУРАТДА: Чехословакиянинг пойтахтида очилган выставканинг энг катта залларидан бири—Прага гради манежида рус ва совет тасвирий санъат выставкасининг кўриниши.

ЧТК—ТАСС фотоси.

Бир группа Африка давлатларининг баёноти

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган бир группа Африка давлатларининг вакиллари Гвинеядаги аҳвол муносабати билан баёнот бердилар.

Африка давлатлари группаси, дейилади баёнотда, Португалия қўшинларининг ва Гвинея (Бисау) территориясидан чиқиб ҳаракат қилган ёлланган газандаларнинг Гвинея Республикасига қарши агрессияси натижасида вужудга келган аҳволни муҳокама қилди. Гвинея Республикасининг халқи қийин аҳволда қолганлиги муносабати билан группа унга ўзининг бирдам ва ҳамдард эканлигини изҳор қилади. Африка мамлакатларининг вакиллари БМТ хавфсизлик кенгашининг рансига мактуб юбориб, Португалиянинг Африка қитъасидаги мустамлакаларни билан чегарадош мустақил мамлакатларга қарши агрессия ҳаракатлари тез-тез содир бўлаётганлигидан ўзларининг ташвишланаётганликларини билдиришга қарор бердилар. Африкадаги ривожланаётган давлатлар, дейилади баёнотда, Португалиянинг Африкадаги ёш мамлакатларга қарши ўтказаётган агрессив сиёсатини ҳамиша қоралаб келдилар, бу мамлакатларнинг бирдан-бир истаги тинчликда яшашдир.

Африка мамлакатларининг БМТ ҳузуридаги вакиллари агрессорларга қарши курашаётган қаҳрамон Гвинея Республикаси халқига бирдамлик изҳор қилиб, телеграмма юборишга ҳам қарор бердилар.

(ТАСС).

АҚШ. Америка кўчаларида сиз суратда кўриб турган полиция автомашинасининг тез-тез учраб туришн оддий бир ҳол бўлиб қолган. Бу сурат Америкада чиқадиган «Харперс мэгэзин» журналидан олинган. Ана шу машина ёрдамида халқнинг урушга қарши, негрларнинг граждалик ҳуқуқини ҳимоя қилиш йўлидаги манифестацияларини бостиришга уриниб кўрилади.

ТАСС фотохроникаси.

КАМБОДЖАДА ЖАНГЛАР

ХАНОЙ. 9 пиёда батальони ва беш танк батальонидан иборат Жанубий Вьетнам қўшинларининг АҚШ авиацияси ва артиллериясининг ёрдамига таянib, Ватанакири вилоятида кенг миқёсда жазо операцияси ўтказиш вақтида 16 ноябрдан 20 ноябргача қилган ҳамма ҳужумларини Камбоджа миллий озодлик кучлари муваффақиятли равишда даф қилдилар.

Вьетнам информация агентлигининг АКИ агентлиги маълумотларига асосланиб берган хабарида айтилишича, шу жанглар вақтида душманнинг 160 дан кўпроқ солдати ўлдирилди ва жароҳатланди. Шу операцияда қатнашган Сайгон қўшинлари ҳам кўпгина техника йўқотдилар ва Жанубий Вьетнамга қочиб кетишга мажбур бўлдилар.

Камбоджанинг ватанпарвар кучлари 22 ноябрда Пномпень режими қўшинларининг Компонгисп вилоятидаги 12 та ҳарбий объектига ҳужум қилдилар. 8 ноябрда Компонгтям вилоятида ватанпарварлар бир кўприкни портлатиб, 6-рақамли муҳим ҳарбий йўлни бузиб қўйдилар. Кўприкни қўриқлаб турган душман ротаси батамом қириб ташланди.

(ТАСС).

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—28|XI да **Темур Малик**, Сув ҳақида поэма, Тирик аланга, 29|XI да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—28|XI да **Алишер Навоий**, 29|XI да **Алишер Навоий** (кундузи). **Олтин девор** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 28|XI да **Фарғона тонг отгунча**, 29|XI да **Қайнона** (кундузи). **Паранжи сирлари** (кечқурун), 30|XI да **Бахт тўйи.**

Кино

28 НОЯБРДА

Чайковский (2-серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун). «ЧАПКА» (кеч соат 6 ва 8.45 минутда).

Йўлбарс изидан — «ДРУЖБА», «ВОСТОК», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Гул ва тош (2 серия)—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кечқурун).

Бу телба дунё—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Соҳибжамол малагим — ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 5 ярим ва кеч 9 да).

Бир ёзнинг ўн қиши (кечқурун), **Спартак** (кеч 8 да) — «МОСКВА».

29 НОЯБРДА

Чайковский (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун). «ЧАПКА» (кеч соат 6 ва 8,45 минутда).

Йўлбарс изидан — «ДРУЖБА», «ВОСТОК», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЧАПКА» (кундуз соат 12, 2, 4 да).

Гул ва тош (2 серия)—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё—ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ (кундуз ва кечқурун).

Спартак—«МОСКВА» (кундуз соат 4 да).

Лаҳма (эрталаб соат 11 ярим, кундуз 1 ярим ва 3 яримда), **Соҳибжамол малагим** (кундуз соат 5 ярим ва кеч 9 да);—«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Бир ёзнинг ўн қиши (кундуз ва кечқурун), **Спартак** (кундуз соат 12,5 ва кеч 8 да)—«МОСКВА».

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Киров кўчаси, 11-уй)

«ЯНГИ УЧРАШУВЛАР»

ЭШЛАР КОЛЛЕКТИВИ АРТИСТЛАРИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Қизиқарли цирк томошалари.
Томошалар кеч соат 8 да бошланади.
Шанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 6 да;
якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да томошалар кўрсатилади.
Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 11 дан очиқ.

САНЪАТ САРОЙИДА — ЯНГИ КЕНГ ФОРМАТЛИ, РАНГЛИ БАДИИЙ СТЕРЕОФАНИК ФИЛЬМ — 30 НОЯБРДАН БОШЛАБ

«ҚИЗИЛ ЧОДИР»

(2-серия)

НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

ИТАЛИЯ—СССР киностудияларининг маҳсулоти.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
СЕАНСЛАР: кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

ТЕЛЕВИЗОР

29 НОЯБРЬ

ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

9.55 Кўрсатувлар программаси. **10.00** Болалар учун мультфильм (ўзбек тилида).

Рус тилида; 10.20 Ўқувчилар учун. «Ингра барабан». **10.50** «Эртага эса, денгизга». Ҳужжатли фильм.

Узбек тилида; 11.10 «Қизил галстук». Тележурнал. **11.50** «Ёзувчилар —болаларга». Ҳабиб Пўлатов. **12.50** «Замандас» программаси (қозоқ тилида). **17.55** Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида; 18.00 «Ахборот» информацион программаси. **18.20** «Тўлқинда—02». **18,25** «Варшава таронаси». Телеспектакль.

Узбек тилида; 20.20 Фанга бағишланган ҳаёт. **20.45** Тўқимачилар Маданият саройи халқ рақс ансамблининг концерти. **21.25** Ўзбекистон кооператорларининг янги марралари .**21.35** «Ахборот» информацион программаси. **21.55** «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қизлар давраси». **23.05** Кўрсатувлар программаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ
УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

10.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Чизма геометрия (ўзбек тилида). **11.00** Чизма геометрия (рус тилида).

МОСКВА КУРСАТАДИ

12.00 Кўрсатувлар программаси. **12.05** Болаларнинг эрталабки гимнастика машғулотлари. **12.15** Янгиликлар. **12.30** Ўқувчилар учун. «Будильник». **13.00** «Здоровье». Илмий-оммабоп программа. **13.30** Ўсмирлар учун. Физика бўйича олимпиаданинг иккинчи тури. **14.30** «Арафа». Бадиий фильм. **16.00** ИНТЕРВИДЕНИЕ Бетховен симфонияси. ГДРдан олиб кўрсатилади.

17.00 «ИНТЕРВИДЕНИЕ» кубоги учун. Бадиий гимнастика. **18.15** ИНТЕРВИДЕНИЕ. «Санъат оламида». **18.45** «Беш йиллик йўллари». **19.00** Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун эшиттириш. **19.30** Музикали киоска. **20.00** Рангли телевидение. «КИНОСАЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ». **21,00** Янгиликлар. **21.05** Қишлоқ меҳнаткашлари—КПСС XXIV съездига. **21.30** Музикали учрашувлар. **22.00** Бадиий фильм. **23.30** «ВАҚТ» информацион программаси. **24.00** Бадиий ҳаваскорлар концерти. **00.35** Москва кўрсатувларининг охири.

Тошкент оқшоми 4 бет. 28 НОЯБРЬ, 1970 И.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-5[illegible], саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95, эълонлар бўлими—33-81-42.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР. 3169. Р—04588.